

BAŞARISI VE BAŞARISIZLIK

GİRİŞ

Başarı, herkes için farklı anlamlar ifade etse de genel olarak arzu edilen sonuca ulaşma, güdülen amaca erişme, isteneni elde etme olarak tanımlanabilir.

Eğitim açısından başarı; öğrencinin bulunduğu okul, sınıf ve derse göre belirlenmiş sonuçlara ulaşmada göstermiş olduğu ilerleme , başarısızlığı ise öğrencinin gerçek yeteneği ile okuldaki performansı arasındaki farklılık olarak tarif edilebilir. Yani eğitimdeki başarı öğrencinin bulunduğu okul, sınıf ve derse göre belirlenmiş program hedeflerine ulaşmada göstermiş olduğu ilerlemedir.

Her anne baba doğal olarak çocuğunun başarılı olmasını ister. Özellikle ülkemizde ebeveynler çocuklarının okul başarısına çok önem vermektedirler. Birçok ebeveyn çocuklarının okuldaki başarısını kendi başarıları, başarısızlığını da kendi başarısızlığı gibi görürler. Bunun için de çocuklarının başarısı için ellerinden geleni yaparlar. Ayrıca iyi bir eğitimin çocuklarını hayatta da başarılı kılacağını düşünürler.

Anne babaların çocuklarının başarılı olmasını isterken gerçekte ne istediklerini çok iyi bilmeleri ve çocuklarına bunu net olarak söylemeleri gerekir. Başarının tanımını anne - babalar tam olarak yapamadıkları gibi anneyle babanın başarı tanımları da birbirinden farklı olabilmektedir. Kimine göre başarı çok iyi okullarda okumak, iyi bir üniversiteye girmektir. Kimine göre başarı ise sadece iyi bir üniversiteyi bitirmek değil bunula birlikte iyi bir meslek sahibi olmaktır. Bazı ailelere göre başarı iyi bir evlilik yapmak, sağlıklı mutlu bir aile kurmaktır.

Kimi ailelere göre ise başarı yaşam başarısıdır. Onlara göre çocuklarının ebeveynlerinin beklentilerini gerçekleştirmeleri değil, kendi hayallerini keşfedip onları yaşamaları, kendi yaşamlarının patronu olmaları, hayatlarını coşku dolu yaşamaları yaşam başarısıdır. Bu ebeveynlerin tek isteği çocuklarının “benim yaşamım” diyebileceği, anlamlı, güçlü, içi “ keşkelerle ” değil “ iyikilerle” dolu bir yaşamı olmasıdır.

Doğan Cüceloğlu çocuk yetiştirme ile ilgili olarak ana-babalara; “Çocuğunuz, kendisine güvenmeyen ve kimsenin güvenmediği, bilgisi ve diploması olan ama pısrık ve şevksiz çalışan biri değil, özgüveni ve özsaygısı olan, ‘ben yapabilirim’ duygusu güçlü, girişken ve sorumlu birisi olsun” der.

Birçok ebeveyn çocuklarının gittiği “başarılı” okulların parasını ödemek için gece gündüz çalışır ama bundan daha önemli şeylerin olduğunu unutabiliyor. Çocuklarla sık sık baş başa zaman geçirmek, onlarda sınır ve sorumluluk bilincinin gelişmesine katkıda bulunmak çok önemlidir. Çocuklara sadece “okulda başarılı olursan bizim gözümüzde başarılısın” mesajını vermemek gerekir. Çocuklara yaşam başarısının önemi anlatılmalı. Yaşam başarısına götürmeyen okul başarısı anlamsızdır. Yaşam başarısına götürmeyen iş ve meslek başarısının sonu ise “ keşkelerle ” doludur. Yaşam başarısı kişinin kendi özgür seçimlerinden oluşmuş, anlamlı, coşkulu ve güçlü bir yaşamı ifade eder.

Yaşam başarısını yakalamış kişiler, ömürlerinin sonunda “Bu benim gönlümün istediği hayattı, yaşamı tribünlerden seyretmedim, sahanın içindeyim” diye düşünür.

Yaşam başarısı için çocuklara sorumluluk vermek çok önemlidir. Aileler ödev, sınav sorumluluğu dair birçok sorumluluğu çocuklarının üzerinden kendi üzerine alırlar.

Ne kadar ders çalışmalıyım, ne zaman çalışmalıyım, hangi aralıklarla çalışmalıyım? gibi durumlarda ebeveynler bu soruların yanıtlarını çocuklarının yerine vermeye kalkarlarsa yaptıkları ancak taşıma suyla değirmen döndürmeye benzer. Öğrenciler yaşamlarının direksiyonunda kendilerinin oturduğunu hissetmediği sürece istekle ve şevkle derslerine çalışmazlar. Anne- babaların istemesi, zorlaması, tehdit etmesi, vaatlerde bulunulması işe yaramaz.

Akademik başarıda bilgi ve beceri gibi bilişsel davranışlar kadar ilgiler, kişilik özellikleri, çevresel faktörler, öğrenme stili, öğretmen –yönetici tutumları, ailenin sosyo-ekonomik statüsü gibi bilişsel olmayan davranışların da önemli olduğu unutulmamalıdır. Bu açıdan bakıldığında “başarısız birey yoktur”, “az ya da çok başarılı birey vardır” denilebilir; çünkü her insanın başarabileceği ya da başardığı bir şey mutlaka vardır. Unutulmaması gerek önemli bir konu da akademik başarı için zihinsel olgunluğun tek başına yeterli olmayacağıdır. Ayrıca okul ortamında duygusal olarak henüz olgunlaşmamış çocukların olabileceği ve bu çocukların kendilerine bir hedef koymada güçlük çekebilecekleri de göz önünde bulundurulmalıdır.

ÖĞRENCİ BAŞARISIZLIKLARININ İNCELENMESİ

Yapılan araştırmalarda okulda başarısızlık probleminin karmaşık, çok yönlü bir karakterde olduğu anlaşılmıştır.

Çocukların okuldaki alma kapasitesini yalnız başına sınav sonuçları ile değerlendirmek hatalı bir yaklaşım olmaktadır. Sınav sonuçlarını çevre şartlarını göz önüne alarak değerlendirmek gerekmektedir. Çocuğun doğuştan itibaren okula başlayıncaya kadar olan dönemde çevresinin çocuk üzerindeki etkileri okul başarısını belirleyecek şekilde bütün varlığını etkilemektedir. Evdeki bireylerin zihinsel, kültürel, ekonomik seviyesi, evin duygusal havası, ebeveynin çocuğa gösterdiği ilgi, sevgi çocukta beş – altı yaşlarına kadar etkili izler bırakmaktadır . Anne baba ve öğretmenler, çocuklara elverişli bir öğrenme ortamı yaratabilmek için ortak bir çaba göstermelidirler. Çocuğun evde oluşan ilk öğrenme deneyimleri, okuldaki öğrenme girişimlerine destek sağlayarak, öğretmenin sınıf içi uygulamalarındaki başarı şansını yükseltir.

Aşağıda öğrencilerin “gelişim düzeylerinin ve yeteneklerinin altında başarı göstermesi ve bu başarısızlığı bir türlü telafi edememesi” durumunun nedenlerini tespit etmek amacıyla yapılmış olan araştırmalara yer verilmiştir.

Bu çalışmalar, okul-aile ve öğrenci bakış açılarıyla sorunları ortaya koymayı, “başarısızlık” nedenleri-

nin en aza indirilmesi yönünde yapılan çalışmaların etkililiği açısından sadece aile, sadece okul ya da sadece öğrenci yerine bunların etkileşimine dikkat çekmeyi, etkili olmayan öğretmen ve ana-baba davranışlarının ve gelişimi engelleyen faktörlerin neler olduğu konusunda farkındalık yaratmayı amaçlamaktadır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, okul başarısızlığının bireyin psiko-sosyal gelişimini engelleyen bir durum ve risk faktörü olarak önlenmesine yönelik yapılacak çalışmalara zemin oluşturacaktır.

Özellikle uluslararası değerlendirmeler temelinde (PISA gibi), eğitim sistemimizde kalite sorunu olduğu anlaşılmaktadır. Eğitimdeki bu sorun genellikle öğrencilerin bildiklerini uygulayamamaları olarak tanımlanmaktadır. Oysa Türk eğitim sistemindeki en büyük problem öğrencilerin sahip oldukları bilgileri kullanamamasından ziyade, temel bilgi ve becerileri elde edememesinden kaynaklanmaktadır.

Öğrencilerimizin ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan sınavlarda başarısız olmaları eğitimcileri bu konulara eğilmeye ve bu başarısızlık nedenlerini araştırmaya ve anlamaya yöneltmiştir.

Aşağıda öğrencilerin akademik başarılarına etki eden faktörleri belirlemek amacıyla yönelik olarak yapılan araştırmalardan üç tanesine yer verilmiştir

ARAŞTIRMA-1

Bu araştırma **araştırmacılar⁽¹⁾** tarafından 2012 yılında Aksaray Merkez İlçede bulunan ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin başarısızlık nedenlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın örneklemi;

- 12 ortaöğretim okulundan 328 kız , 207 erkek toplam 535 öğrenci,
- 21 ilköğretim okulundan seçilen 527 kız, 514 erkek toplam 1041 öğrenciden oluşmaktadır.

Öğrenciler araştırmacılar tarafından random (rastgele) yöntemiyle seçilmiştir.

Araştırmada Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında kullanılan 34'ü kapalı 1'i açık uçlu olmak üzere 35 maddeden oluşan "Başarısızlık Nedenleri Anketi " kullanılmıştır.

Araştırmada verilerin elde edildiği katılımcılar ve özellikleri, tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo - 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

OKUL TÜRÜ	ANKETE KATILAN ÖĞRENCİ SAYISI		
	KIZ	ERKEK	TOPLAM
LİSE TOPLAM	328	207	535
İLKÖĞRETİM TOPLAM	527	514	1041
GENEL TOPLAM	855	796	1651

BASARISIZLIK NEDENLERİ ANKETİ-1
(İLKÖĞRETİM/ LİSE ÖĞRENCİLERİ)

Uygulama Tarihi : ...../ ...../ 2 0 1 .

Adı Soyadı: ..... Sınıfı:.....

Sevgili Öğrenci;

Bu anket okul başarınıza olumsuz yönde etki eden faktörlerin neler olduğunu belirlemek için hazırlanmıştır. Okul başarısızlığının pek çok nedeni vardır. Bu nedenler sizin kişisel problemlerinize ilgili olduğu kadar, çevreden gelen problemlerden de kaynaklanabilmektedir. Kişi kendisi ve çevreden gelen problemler hakkında bilgi sahibi olduktan sonra bunları ortadan kaldırmaya çabalarsa başarısızlığı daha kolay yenebilir.

Aşağıda niçin çalışmadığınız ya da çalıştığınız halde neden başarılı olamadığınıza dair bazı cümleler verilmiştir. Sizde de aynı problem varsa cümlenin karşısındaki parantezi (X) şeklinde işaretleyiniz. Eğer problem sizi ilgilendirmiyorsa ( ) biçiminde boş bırakarak bir sonraki cümleye geçiniz. Ankete vereceğiniz cevaplar gizli tutulacaktır. Bu nedenle çekinmeden cevaplayabilirsiniz.

Tablo-2: Başarısızlık Nedenleri Anketi (Sorular)

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ		
Sıra No	MADDELER	Cevap
1	Ailemin Sınavlara (SBS-TEOG ;YGS-LYS gibi) önem vermemesinden,	( )
2	Sınavların (SBS-TEOG –YGS-LYS gibi) benim için önemli olmamasından,	( )
3	Evde çalışma ortamımın yetersiz olmasından,	( )
4	Ailemden ayrı olmam nedeniyle,	( )
5	Ailemin bana kardeşlerimden farklı bir muamelede bulunmasından,	( )
6	Ailemin ders çalışma konusunda bana gereksiz baskı yapmasından,	( )
7	Derslerin öğretmenler tarafından ilgi çekici hale getirilmemesinden,	( )
8	Ailem fazla otoriter, istediğim gibi hareket etmeme izin vermediklerinden,	( )
9	Ailem beni fazla ihmal ediyor, benimle fazla ilgilenmediklerinden,	( )
10	Verimli ders çalışma yöntemlerini bilmediğimden,	( )
11	Yeterince deneme sınavına girmediğimden,	( )
12	Okuma alışkanlığımın olmamasından,	( )
13	Başarılı olduğum zaman mükafatımı (ödülümü) alamadığımdan ,	( )

devam

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ		
Sıra No	MADDELER	Cevap
14	Sınıfımız çok kalabalık bu yüzden dersleri iyi takip edemediğimden,	( )
15	Derslerde gereksiz bilgi verildiğini düşündüğümden,	( )
16	Oyun oynamaya çok fazla zaman harcadığımdan,	( )
17	Sağlık problemlerimden dolayı,	( )
18	Ders çalışmak için yeterli kaynak bulamadığımdan,	( )
19	Öğretmenlerimin çok fazla ödev vermesinden,	( )
20	Ders çalışırken başka şeyler düşündüğümden dolayı kendimi derse veremediğimden,	( )
21	Sınıfta oturduğum yer dersleri takip etmemde uygun bir yer olmadığından,	( )
22	Ders çalışmayı sevmediğimden,	( )
23	Derslerde iyi not tutamadığımdan,	( )
24	Derslere beraber çalışacağım arkadaş grubumun olmadığından,	( )
25	Maddi durumumuzun iyi olmamasından,	( )
26	Arkadaşlarımla beraber devamlı olarak gezip ve eğlendiğimden,	( )
27	Okul dışında gittiğim spor faaliyetlerinin beni etkilediğinden,	( )
28	Test çözme tekniklerini bilmediğimden,	( )
29	Televizyon ve internete fazla zaman ayırdığımdan,	( )
30	Sınavlarda çok heyecanlandığımdan,	( )
31	Okulumuzda (SBS-TEOG –YGS-LYS gibi) kursların olmaması/yetersiz olmasından,	( )
32	Okula devamsızlığımın fazla olmasından,	( )
33	Belirli bir hedefimin olmamasından,	( )
34	Doğru cevaptan kesin olarak emin olmadığım zaman şansımı deneyip, attığımdan ,	( )
35	Sizce başka neler varsa yazınız :	

AÇIKLAMA : Yukarıdaki anket araştırmacı tarafından ilköğretim ve lise öğrencilerine uygulanmış elde edilen analiz sonuçları tablo 3 ve 4'te gösterilmiştir.

ÖĞRENCİLERİN BAŞARISIZLIK NEDENLERİ
(ANALİZ SONUCU)

A- İLKÖĞRETİM

Tablo-3: Başarısızlık Nedenleri Test Maddeleri Analizi (ilköğretim)

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ				
sıra no	madde no	MADDELER	f	%
1	30	Sınavlarda çok heyecanlandığımdan,	689	66,2
2	20	Ders çalışırken başka şeyler düşündüğümünden dolayı kendimi derse veremediğimden,	477	45,8
3	10	Verimli ders çalışma yöntemlerini bilmediğimden,	393	37,8
4	29	Televizyon ve internete fazla zaman ayırdığımdan,	358	34,4
5	3	Evde çalışma ortamımın yetersiz olmasından	309	29,7
6	23	Derslerde iyi not tutamadığımdan,	306	29,4
7	16	Oyun oynamaya çok fazla zaman harcadığımdan,	298	28,6
8	24	Derslere beraber çalışacağım arkadaş grubumun olmadığından,	282	27,1
9	28	Test çözme tekniklerini bilmediğimden,	260	25,0
10	7	Derslerin öğretmenler tarafından ilgi çekici hale getirilmemesinden,	240	23,1
11	18	Ders çalışmak için yeterli kaynak bulamadığımdan,	234	22,5
12	6	Ailemin ders çalışma konusunda bana gereksiz baskı yapmasından,	233	22,4
13	13	Başarılı olduğum zaman mükafatımı (ödülümü) alamadığımdan	231	22,2
14	11	Yeterince deneme sınavına girmediğimden,	230	22,1
15	8	Ailem fazla otoriter, istediğim gibi hareket etmeme izin vermediklerinden,	202	19,4
16	12	Okuma alışkanlığımın olmamasından,	200	19,2
17	31	Okulumuzda SBS (TEOG)'a yönelik kursların olmaması/yetersiz olmasından,	200	19,2
18	21	Sınıfta oturduğum yer dersleri takip etmemde uygun bir yer olmadığından,	188	18,1
19	26	Arkadaşlarımla beraber devamlı olarak gezip ve eğlendiğimden,	182	17,5
20	14	Sınıfımız çok kalabalık bu yüzden dersleri iyi takip edemediğimden,	177	17,0
21	25	Maddi durumumuzun iyi olmamasından,	166	15,9
22	19	Öğretmenlerimin çok fazla ödev vermesinden,	166	15,9
23	22	Ders çalışmayı sevmediğimden	156	15,0
24	33	Belirli bir hedefimin olmamasından,	154	14,8
25	34	Doğru cevaptan kesin olarak emin olmadığım zaman şansımı deneyip, attığımdan,	146	14,8

devam

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ				
sıra no	madde no	MADDELER	f	%
26	9	Ailem beni fazla ihmal ediyor, benimle fazla ilgilenmediklerinden,	129	12,4
27	15	Derslerde gereksiz bilgi verildiğini düşündüğümünden,	116	11,1
28	5	Ailemin bana kardeşlerimden farklı bir muamelede bulunmasından,	103	9,9
29	27	Okul dışında gittiğim spor faaliyetlerinin beni etkilediğinden,	89	8,5
30	17	Sağlık problemlerimden dolayı,	84	8,1
31	32	Okula devamsızlığımın fazla olmasından,	82	7,9
32	2	SBS (TEOG) gibi benim için önemli olmamasından,	67	6,4
33	1	Ailemin SBS(TEOG) 'a önem vermemesinden,	65	6,2
34	4	Ailemden ayrı olmam nedeniyle,	59	5,7
35	35	Sizce başka nedenler varsa yazınız,	32	3,1

B- LİSE

Tablo- 4: Başarısızlık Nedenleri Test Maddeleri Analizi (Lise)

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ				
sıra no	madde no	MADDELER	f	%
1	10	Verimli ders çalışma yöntemlerini bilmediğimden,	362	67,7
2	7	Derslerin öğretmenler tarafından ilgi çekici hale getirilmemesinden,	345	64,5
3	20	Ders çalışırken başka şeyler düşündüğümünden dolayı kendimi derse veremediğimden,	279	52,1
4	30	Sınavlarda çok heyecanlandığımdan,	264	49,3
5	11	Yeterince deneme sınavına girmediğimden,	247	46,2
6	12	Okuma alışkanlığımın olmamasından,	211	39,4
7	29	Televizyon ve internete fazla zaman ayırdığımdan,	206	38,5
8	28	Test çözme tekniklerini bilmediğimden,	194	36,3
9	31	Okulumuzda sınavlara yönelik kursların olmaması/yetersiz olmasından,	174	32,5
10	6	Ailemin ders çalışma konusunda bana gereksiz baskı yapmasından,	168	31,4
11	23	Derslerde iyi not tutamadığımdan,	150	28,0
12	15	Derslerde gereksiz bilgi verildiğini düşündüğümünden,	144	26,9

devam

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ				
sıra no	madde no	MADDELER	f	%
13	22	Ders çalışmayı sevmediğimden,	125	23,4
14	24	Derslere beraber çalışacağım arkadaş grubumun olmadığından,	120	22,4
15	13	Başarılı olduğum zaman mükafatımı (ödülümü) alamadığımdan,	117	21,9
16	3	Evde çalışma ortamımın yetersiz olmasından,	116	21,7
17	19	Öğretmenlerimin çok fazla ödev vermesinden,	107	20,0
18	8	Ailem fazla otoriter, istediğim gibi hareket etmeme izin vermediklerinden,	94	17,6
19	33	Belirli bir hedefimin olmamasından,	86	16,1
20	14	Sınıfımız çok kalabalık bu yüzden dersleri iyi takip edemediğimden,	83	15,5
21	18	Ders çalışmak için yeterli kaynak bulamadığımdan,	81	15,1
22	26	Arkadaşlarımla beraber devamlı olarak gezip ve eğlendiğimden,	79	14,8
23	16	Oyun oynamaya çok fazla zaman harcadığımdan,	71	13,3
24	32	Okula devamsızlığımın fazla olmasından,	65	12,1
25	21	Sınıfta oturduğum yer dersleri takip etmemde uygun bir yer olmadığından,	58	10,8
26	25	Maddi durumumuzun iyi olmamasından,	43	8,0
27	9	Ailem beni fazla ihmal ediyor, benimle fazla ilgilenmediklerinden,	42	7,9
28	5	Ailemin bana kardeşlerimden farklı bir muamelede bulunmasından,	40	7,5
29	27	Okul dışında gittiğim spor faaliyetlerinin beni etkilediğinden,	38	7,1
30	4	Ailemden ayrı olmam nedeniyle,	38	7,1
31	17	Sağlık problemlerimden dolayı,	36	6,7
32	1	Ailemin sınavlara önem vermemesinden,	25	4,7
33	2	Sınavların benim için önemli olmamasından,	11	2,1
34	34	Doğru cevaptan kesin olarak emin olmadığım zaman şansımı deneyip, attığımdan,	8	1,5
35	35	Sizce başka nedenler varsa yazınız.	0	0,0

(1) **Kaynak:** Hikmet ALTUNTAS (Müdür) ,Komisyon Üyeleri (Mustafa ÖZTAS, Orhan KARS, Bülent EROL, Ali BORAN) –AKSARAY GÜLBAHAR ÖKÇE RAM- Haziran 2012

Bu araştırma, **araştırmacılar⁽²⁾** tarafından 2010 yılında Malatya İl Merkezinde yapılmıştır.

Araştırmanın örneklemini Malatya İl Merkezinden random olarak seçilmiş 18 ilköğretim okulunda okuyan 617 öğrenci ve 16 ortaöğretim okulunda okuyan 631 öğrenci ile toplam 1248 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından kullanılan 25 maddeden oluşan anket kullanılmıştır.

Anket maddeleri tablo 5'te verilmiştir.

BASARISIZLIK NEDENLERİ ANKETİ-2
(İLKÖĞRETİM 2. KADEME / ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ)

Uygulama Tarihi : ...../ ...../ 201 .

Adı Soyadı: ..... Sınıfı:.....

Sevgili Öğrenci;

Bu anket okul başarınıza olumsuz yönde etki eden faktörlerin neler olduğunu öğrenmek için hazırlanmıştır. Okul başarısızlığının pek çok nedeni vardır. Bu nedenler sizin kişisel problemlerinizle ilgili olduğu kadar, çevreden gelen problemlerden de kaynaklanabilmektedir. Kişi kendisi ve çevreden gelen problemler hakkında bilgi sahibi olduktan sonra bunları ortadan kaldırmaya çabalarsa başarısızlığı daha kolay yenebilir.

Aşağıda niçin çalışmadığınız ya da çalıştığınız halde neden başarılı olamadığınıza dair bazı cümleler sıralanmıştır. Sizde de aynı problem varsa cümlenin karşısındaki parantezi (X) şeklinde işaretleyiniz. Eğer problem sizi ilgilendirmiyorsa ( ) biçiminde boş bırakarak bir sonraki cümleye geçiniz.

Ankete vereceğiniz cevaplar gizli tutulacaktır. Bu nedenle çekinmeden cevaplayabilirsiniz.

Tablo-5: Başarısızlık Nedenleri Test Maddeleri(Sorular)

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ		
Sıra No	MADDELER	Cevap
1	Aile problemlerim yüzünden,	( )
2	Ailemin sürekli ders çalış demesinden bıktığımdan,	( )
3	Ev işleri yapmaktan ders çalışmaya vakit bulamadığımdan,	( )
4	Kimseyle paylaşamadığım sorunlarım yüzünden,	( )
5	Verimli ders çalışma yöntemlerini bilmediğimden,	( )

6	Çalışmalarımın takdir edilmemesinden,	( )
7	Bazı dersleri başaramayacağımı düşündüğümünden,	( )
8	Öğretmenlerimizin dersleri monoton bir şekilde anlatmasından,	( )
9	Yeterince ders çalışmadığımdan,	( )
10	Sınavlarda çok heyecanlandığımdan,	( )
11	Sınıfımızın çok kalabalık oluşundan,	( )
12	Derslerle ilgili yeterli ön hazırlık yapmamamdan,	( )
13	Sınavlarda zor soru sorulduğundan,	( )
14	Okulumu sevmediğimden,	( )
15	Bana ait bir odamın olmamasından,	( )
16	Anlayamadığım konularda öğretmenlerime soru sormaya çekindiğimden,	( )
17	Bazı derslerde alıştırmaya ve tekrar yetersizliğinden,	( )
18	Dikkatsiz olduğumdan,	( )
19	Okul çıkışı başka bir işte çalıştığımdan,	( )
20	Ders programında zor derslerin üst üste gelmesinden,	( )
21	Ailemden ayrı yaşadığımdan,	( )
22	Birden fazla sınavın aynı gün yapılmasından,	( )
23	Derslerde aktif olmam için bana fırsat verilmemesinden,	( )
24	Öğretmenlerimle iyi iletişim kuramayışımdan,	( )
25	Çalıştığım halde yapamıyorum.	( )

ÖĞRENCİLERİN BAŞARISIZLIK NEDENLERİ (ANALİZ SONUCU)

Araştırmacı tarafından her bir madde ile ilgili olarak belirlenen öğrenci görüşlerine ait frekans ve yüzdeler aşağıda tablo 6 ve 7’de verilmiştir. Bu maddeler arasında en çok hangilerinin öğrenciler tarafından seçildiği belirlenip, kendi içinde sıralanmıştır.

I. İLKÖĞRETİM 2. KADEME ÖĞRENCİLERİ

Tablo- 6 : İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Görüşlerinin Dağılımı

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ			
Sıra No	MADDELER	(f)	(%)
1	Aile problemlerim yüzünden,	62	10

devam

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ			
2	Ailemin sürekli ders çalış demesinden bıktığımdan,	56	9
3	Ev işleri yapmaktan ders çalışmaya vakit bulamadığımdan,	37	6
4	Kimseyle paylaşamadığım sorunlarım yüzünden,	99	16
5	Verimli ders çalışma yöntemlerini bilmediğimden,	197	32
6	Çalışmalarımın takdir edilmemesinden,	105	17
7	Bazı dersleri başaramayacağımı düşündüğümünden,	185	30
8	Öğretmenlerimizin dersleri monoton bir şekilde anlatmasından,	167	27
9	Yeterince ders çalışmadığımdan,	142	23
10	Sınavlarda çok heyecanlandığımdan,	296	48*
11	Sınıfımızın çok kalabalık oluşundan,	25	4
12	Derslerle ilgili yeterli ön hazırlık yapmamamdan,	86	14
13	Sınavlarda zor soru sorulduğundan,	111	18
14	Okulumu sevmediğimden,	31	5
15	Bana ait bir odamın olmamasından,	93	15
16	Anlayamadığım konularda öğretmenlerime soru sormaya çekindiğimden,	278	45
17	Bazı derslerde alıştırma ve tekrar yetersizliğinden,	140	23
18	Dikkatsiz olduğumdan,	68	11
19	Okul çıkışı başka bir işte çalıştığımdan,	12	2*
20	Ders programında zor derslerin üst üste gelmesinden,	185	30
21	Ailemden ayrı yaşadığımdan,	29	5
22	Birden fazla sınavın aynı gün yapılmasından,	164	27
23	Derslerde aktif olmam için bana fırsat verilmemesinden,	117	19
24	Öğretmenlerimle iyi iletişim kuramayışımdan,	144	23
25	Çalıştığım halde yapamıyorum.	290	47

Tablo 6'ya bakıldığında, ilköğretim 2. kademedeki okuyan öğrencilerin başarısızlık nedenleri arasında ilk sırada % 48 oranıyla "Sınavlarda çok heyecanlandığımdan" görüşü yer almaktadır.

Öğrencilerin %47'si "Çalıştığım halde yapamıyorum", % 45'i ise "Anlayamadığım konularda öğretmenlerime soru sormaya çekindiğimden" görüşündedirler. Öğrencilerin başarısız olma nedenlerine ilişkin verdiği cevaplar arasında %32 oranında "Verimli ders çalışma yöntemlerini bilmediğimden", % 30 oranında ise "Ders programında zor derslerin üst üste gelmesinden" görüşleri yer almaktadır.

II. ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ

Tablo- 7: Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşlerinin Dağılımı

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ			
Sıra No	MADDELER	(f)	(%)
1	Aile problemlerim yüzünden,	76	12
2	Ailemin sürekli ders çalış demesinden bıktığımdan,	54	8
3	Ev işleri yapmaktan ders çalışmaya vakit bulamadığımdan,	38	6*
4	Kimseyle paylaşamadığım sorunlarım yüzünden,	82	13
5	Verimli ders çalışma yöntemlerini bilmediğimden,	259	41
6	Çalışmalarımın takdir edilmemesinden,	49	8
7	Bazı dersleri başaramayacağımı düşündüğümünden,	238	38
8	Öğretmenlerimizin dersleri monoton bir şekilde anlatmasından,	252	40
9	Yeterince ders çalışmadığımdan,	221	35
10	Sınavlarda çok heyecanlandığımdan,	202	32
11	Sınıfımızın çok kalabalık oluşundan,	88	14
12	Derslerle ilgili yeterli ön hazırlık yapmamamdan,	240	38
13	Sınavlarda zor soru sorulduğundan,	101	16
14	Okulumu sevmediğimden,	130	21
15	Bana ait bir odamın olmamasından,	50	8
16	Anlayamadığım konularda öğretmenlerime soru sormaya çekindiğimden,	303	48*
17	Bazı derslerde alıştırma ve tekrar yetersizliğinden,	208	33
18	Dikkatsiz olduğumdan,	133	21
19	Okul çıkışı başka bir işte çalıştığımdan,	95	15
20	Ders programında zor derslerin üst üste gelmesinden,	133	21
21	Ailemden ayrı yaşadığımdan,	44	7
22	Birden fazla sınavın aynı gün yapılmasından,	170	27
23	Derslerde aktif olmam için bana fırsat verilmemesinden,	139	22
24	Öğretmenlerimle iyi iletişim kuramayışımından,	215	3
25	Çalıştığım halde yapamıyorum.	196	31

Tablo 7’ de görüldüğü üzere ortaöğretim öğrencilerinin başarısızlık nedenleri arasında ilk sırada % 48 oranıyla “Anlayamadığım konularda öğretmenlerime soru sormaya çekindiğimden” görüşü yer almaktadır. % 41 oranıyla “Verimli ders çalışma yöntemlerini bilmediğimden” görüşü ikinci sırada yer almaktadır. % 40 oranıyla “Öğretmenlerimizin dersleri monoton bir şekilde anlatmasından” görüşü önemli bir başarısızlık nedeni olarak gösterilmiştir.

Öğrencilerin % 38’i “Derslerle ilgili yeterli ön hazırlık yapmamamdan “ ve “Bazı dersleri başaramayacağıma düşündüğümünden” görüşlerine sahiptir.

Tablo incelendiğinde, ortaöğretim öğrencilerinin başarısızlık nedenleri arasında en alt sırada % 6 oranıyla “Ev işleri yapmaktan ders çalışmaya vakit bulamadığımdan” görüşü bulunmaktadır.

Öğrencilerin % 7’si “Ailemden ayrı yaşadığımdan” görüşüne sahiptir. “Çalışmalarımın takdir edilmemesinden”, “Bana ait bir odamın olmamasından ve “Ailemin sürekli ders çalış demesinden bıktığımdan” görüşleri % 8 oranıyla düşük başarısızlık nedenleri arasında yer almaktadır.

Kaynak⁽²⁾: Hikmet ZELYURT, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, hikmetzelyurt@hotmail.com-2010

3.ARAŞTIRMA

Araştırmanın yapıldığı il Batı Karadeniz’de küçük bir il olup merkezi sistemle yapılan sınavlarda alt sıralarda bulunmaktadır.

Araştırmaya katılan 8 okuldaki öğrencilerin başarı düzeyleri o ildeki diğer okullardaki öğrencilerin başarısından daha düşük seviyededir.

Bu okullardan öğrencilerin seçilmesinin nedeni bunların hem bu araştırma için gönüllü olmaları hem de duygu ve düşüncelerini daha iyi ifade edecek sınıflarda olmalarıdır.

**BAŞARISIZLIK NEDENLERİ AKETİNE KATILAN ÖĞRENCİ,
VELİ VE ÖĞRETMENLERLE İLGİLİ İSTATİSTİKİ BİLGİLER**

Tablo-8: Ankete katılan öğrenci, veli ve öğretmenler demografik özellikleri

ÖĞRETMENLER	TOPLAM	BRANŞLAR										
		SINIF ÖĞRETMENİ					BRANŞ ÖĞRETMENİ			MESLEKTEKİ KIDEMİ		
	31	13					18			3 Yıl ile 35 yıl arasında değişmektedir		
VELİLER		TAHSİL					MESLEKLER					
		İLKOKUL	ORTA OKUL	LİSE	YÜKSEK	BELİRSİZ	ESNAF İŞÇİ MEMUR	EV HANIMI	İŞSİZ	ÇİFTÇİ	BELİRSİZ	
ANNELELER	37	24	1	7	-	5	1	24	-	2	10	
BABALAR	44	23	4	9	4	4	28			5	11	
ÖĞRENCİ YAKINI	6											
İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİSİ	59											

A. ÖĞRENCİLERE GÖRE BAŞARISIZLIK NEDENLERİ

a. Öğrencilere Göre Öğrenci Boyutu

Tablo -9 : Öğrencilere Göre Öğrencilerin Başarısızlık Nedenleri

Nedenler	frekans	Oran (%)
Öğrencinin derse isteksiz olması	16	27
Evde dersi tekrar etmeme	8	13
Öğrencilerin öğretmenleri dinlememeleri	7	11
Test çözmeme	4	6
Öğrencilerin derse olan olumsuz tutumları (dersi kaynatma vb.)	4	6
Çalışma odasının olmaması ve evdeki sağlıksız koşullar	4	6
Öğrencilerin çok TV seyretmesi	3	5
Öğrencilere şiddet uygulanması	3	5
Öğrencilere baskı uygulanması	2	3

devam

Nedenler	frekans	Oran (%)
Karşı cinse olan ilgi ve bunun çok zaman alması	2	3
Öğrencilerin oyun oynaması	2	3
Öğrencilerin eğitime önem vermemesi	2	3
Arkadaşların alay etmesi ve engellemesi	2	3
Öğrencilerin hayat şartlarını bilmemesi	2	3
Öğrencinin çalışmaya teşvik edilmemesi	2	3
Öğrencinin kitap okumaması	2	3
Öğrenciye eşit davranılmaması	1	2
Güvenlik eksikliği	1	2
Dersten sıkılma	1	2
Harçlık verilmemesi	1	2
Öğrencilerin sorumsuzluğu	1	2
Öğrencilerin bazı serserilere özenmesi	1	2
Çalışmayan öğrencilerin çalışanları engellemesi	1	2

b. Okul Boyutu (Öğrencilere Göre)

Tablo -10: Öğrencilere Göre Okul Boyutu

Nedenler	frekans	Oran (%)
Sınıf ortamı (gürültü vb.)	11	18
Sınıfların kalabalık olması	8	13
Aktivitelere önem verilmemesi	4	6
Eğitim kalitesinin düşük olması	4	6
Okulun maddi durumunun iyi olmaması	3	5
Sınavda sorulan soruların dersane sorularından seçilmesi ve zor olması	3	5
Var olan fiziki şartların iyi kullanılması	1	2
Kütüphanenin yetersiz olması	1	2
Okulda disiplinin olmaması	1	2
Okulun öğretim kadrosunun deneyimsiz olması	1	2
Her alanda bir okulun başarılı olması bizim motivasyonumuzu düşürüyor	1	2
Derslerde rahat kıyafetlerin olmaması	1	2
Haksız yere öğrencilerin suçlanması	1	2

devam

Okulda teknolojik araçların olmaması	1	2
Ders programının yanlış olması (mat. sabah gibi)	1	2
Var olan fiziki şartların iyi kullanılması	1	2
Kütüphanenin yetersiz olması	1	2
Okulda disiplinin olmaması	1	2
Okulun öğretim kadrosunun deneyimsiz olması	1	2
Her alanda bir okulun başarılı olması bizim motivasyonumuzu düşürüyor	1	2
Okuldan sonra okulla ilgili faaliyetlere katılmama	1	2
Öğrencilerin boş zamanlarının değerlendirilmemesi- boş bırakılması	1	2
Derste tekrarların yapılmaması	1	2
Farklı eğitim düzeylerinin olması	1	2
Sınavlarda işlenmeyen konulardan soru sorulması	1	2
Derslerin çok yoğun işlenmesi, öğrencinin dinlenmesi için yeterli zamanın verilmemesi	1	2
Dershane ve okul arasındaki konu farklılıklarının sorulara yansması	1	2

c. Veli Boyutu (Öğrencilere Göre)

Tablolo-11: Öğrencilere Göre Veli Boyutu

Nedenler	f	Oran (%)
Ailenin ilgisizliği	5	8
Eğitime önem verilmemesi	2	3
Ailenin çocuklara güvenmemesi	2	3
Velinin eğitiminin yetersiz olması	1	2
Ailenin maddi durumunun yetersiz olması	1	2
Okul aile işbirliğinin olmaması	1	2
Aileler arasında sosyo- ekonomik farklılıklar	1	2
Ailenin öğretmenden bilinçsiz olması	1	2
Ailevi problemler	1	2
Ailevi ortamlar –kardeşlerin ders çalıştırmaması	1	2
Ailenin duygularını yeterince belli etmemesi	1	2

d. Öğretmen Boyutu (Öğrencilere Göre)

Tablo-12: Öğrencilere Göre Öğretmen Boyutu

Nedenler	f	(%)
Öğretmenlerin dersi sıkıcı monoton anlatması	14	23
Öğretmenlerin öğrencilere negatif yaklaşımı	7	11
Öğretmenin adil davranmaması	5	8
Öğretmenlerin öğrencilerle fazla ilgilenmemesi	4	7
Öğretmenlerin eğitime önem vermemesi	2	3
Öğretmenlerin öğrencilerin sorularına yeterince cevap vermemesi	1	2
Öğretmenlerin öğrencileri fazla sıkması	1	2
Öğretmen değişiklikleri	1	2
Öğretmenlerin sınıflar arası ayırım yapması	1	2

B. VELİLERE GÖRE BAŞARISIZLIK NEDENLERİ

a. Aileye ilişkin nedenler (Velilere Göre)

Tablo-13: Velilere Göre Aileye İlişkin Nedenler

Nedenler	f
Anne babanın ilgisizliği	14
Evdeki huzursuzluklar	10
Ailenin SES	10
Velinin öğrencinin derslerine farklı nedenlerden dolayı yardımcı olamaması	4
Anne-babanın disiplin olarak yardımcı olamaması	2
Ailenin öğrenciye yaklaşımı	1
Konutların küçük olması	1
Ailenin bilinçsizliği	1

b. Öğrenci boyutu (Velilere Göre)

Tablo-14: Velilere Göre Öğrenci Boyutu

Nedenler	f
Öğrencilerin derslerine boş vermeleri-sorumsuz-ilgisiz	16
Öğrencinin çalışmaması	13
Çok oyun oynamaları	10

Nedenler	f
Dersi dinlememeleri	7
Planlı çalışmamak	5
Ders çalışmadan sıkılma	4
TV seyretmeleri	4
Kitap okumamaları	3
Ödevini yapmaması	2
Sadece sınav oldu unda çalışması	2
Ders tekrarını yapmamak	2
Arkadaşlarının iyi olmaması	1
Öğrencinin öğretmenden korkup bildiği cevapları söyleyememesi	1
Geç yatmak	1
Derse katılmamak	1
Daha iyi anlamadığı için	1
Yetersizlik	1
Yetersiz beslenme	1
Eğitime ilişkin beklentisinin olmaması	1
Başarısız olacağından endişe duyması	1
Öğrencinin kişilik özellikleri	1
Hastalık	1

c. Öğretmen Boyutu (Veliye Göre

Tablo-15: Velilere Göre Öğretmen Boyutu

Nedenler	f
Nitelikli öğretmenlerin olmaması	4
Öğretmenlerin öğrenciyle ilgilenmemesi	3
Ezberci eğitim	2
Yeterince öğretmenin olmaması	2
Öğretmenin öğrenciye yeterince güven vermemesi	1
Öğretimde yeterince araç-gereçten yararlanmama	1
Grup çalışmasının olmaması	1
Öğretmenlerin maaşlarının düşük olması	1
Öğrenci anlamadığında sorusuna cevap almaması	1

Nedenler	f
Derslerin monoton işlenmesi	1
Kitap okumamaları	1
Öğretmenin yeteli bilgi vermemesi	1
Öğretmenlerin disiplinsiz olması	1

d. Diğer boyut (Veliye Göre)

Tablo- 16: Velilere Göre Diğer Boyutlar

Nedenler	f
Eğitim programının ağır olması	2
Ezberci eğitim	2
Taşımali eğitim sistemi	1
Okul öncesi eğitiminin zayıf olması	1
Derslerin uygulamalı olmaması	1
Özel dersanelere ve özel hocalara gönderilen öğrencilerin başarılı olmaları, diğerlerini başarısız kılıyor.	1
Gereksiz tatiller	1
Başarısız olmuş eğitim sisteminin ısrarla sürdürülmesi	1
Gelişmiş ülkelerdeki eğitim sisteminin örnek alınmaması	1

C. BAŞARISIZLIK NEDENLERİNİN ORTADAN KALDIRILMASI

I. ÖĞRENCİLERE GÖRE BAŞARISIZLIK NASIL ORTADAN KALDIRILIR?

a. Öğrencilerin Yapacakları

Tablo-17: Öğrencilere Göre Öğrencilerin Yapacakları

Öneriler	f
Test çözmeli	6
Konu tekrarı yapmalı	5
Bol bol kitap okumalı	4
Öğrenci başarısından dolayı ödüllendirilmeli	3
Öğrenciyi küçük düşürücü davranışlardan kaçınılırsa	2
Öğrenciler arası rekabet arttırılırsa	2
Dersi iyi dinlerse	2
Öğrenci motive olursa	2

Öneriler	f
Öğrenciyle konuşulursa	1
Öğrenci dersi eğlenerek çalışırsa	1
Öğrenci fazla sıkıştırılmazsa	1
Öğrenci kendine göre projeler hazırlarsa	1
Öğrenciler diğer öğrencilerin önünde eleştirilmezse	1
Öğrenci ders araç gerecini yanında getirirse	1
Öğrenci planlı çalışırsa	1
Öğrenci boş zamanını iyi değerlendirirse	1
Sınava hazırlanmak için değişik teknikler uygularsa	1
Düzgün bir arkadaş çevresi olursa	1
Evdeki çalışma ortamı geliştirilirse	1
Oyun oynamak için zaman verilirse	1
Öğrenci derse hazırlıklı gelirse	1
Öğrenci dersleriyle ilgilenirse	1
Öğrencinin derse olan ilgisi arttırılırsa	1
Hizmetlilerin yapacağı işler öğrencilere yaptırılmazsa	1
Öğrenci anlamadığı zaman tekrar sorarsa	1
Öğrenci dersleri asmaktan vazgeçerse	1
Öğrenciye güven verilirse	1
Öğrencilerin problemleri azaltılırsa	1

b. Öğretim yöntem ve teknikler boyutu (öğrencilere göre)

Tablo-18 : Öğrencilere Göre Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Öneriler	f
Konuların zevkli bir şekilde işlenmesi	12
Dersler öğrencilerin ilgisini çekecek hale getirilirse	11
Dersler farklı yöntemlerle işlenirse	5
Dersin tekrar anlatılması	3
Test çözülmüşse	2

Öneriler	f
Ders daha disiplinli işlenirse	2
Öğrenci sevdiği derslere girerse	1
Ek dersler verilmeli	1
Derste araç-gereç kullanılırsa	1
Öğrencilerin anlayıp anlamadığı kontrol edilirse	1
Öğrencilere güvenilirse	1

c. Okul Boyutu (Öğrencilere Göre)

Tablo-19: Öğrencilere Göre Okul Boyutu

Öneriler	f
Okullardaki materyallerin ve çalışma alanlarının fazlaştırılması	5
Teneffüslerin arttırılması	3
Okuldaki eğitsel faaliyetler yapılırsa	3
Dayak atılmazsa	3
Uygulanan cezalar hafifletilirse	2
Seviyeye göre sınıflar yapılırsa	2
Etkili disiplin olursa	2
Devlet okula maddi yardım sağlarsa	2
Baskı ortadan kaldırılırsa	2
Okuldaki sportif faaliyetler arttırılırsa	1
Kız erkek ayrımı yapılmazsa	1
Öğrencilere söz hakkı verilirse	1
Sınav tarihleri iyi düzenlenirse	1
Okula geç kalana kızılmazsa	1
Öğlen aralarında öğrenciler eve gönderilirse	1
Bilgisayar ve fen laboratuvarı açılırsa	1
Ders saatleri yeterli olursa	1
Okulda etkinlikler yapılırsa	1
Sınıftaki öğrenci sayısı azaltılırsa	1
Boş geçen dersler azaltılırsa ya da farklı şekillerde doldurulursa	1

d. Öğretmen boyutu (Öğrenciye Göre)

Tablo-19: Öğrencilere Göre Öğretmen Boyutu

Öneriler	f
Öğretmenlerin bilinçli olması	2
Öğretmenlerin güler yüzlü olması	2
Öğretmen öğrenciye değer verirse	2
Öğretmen öğrenciyle daha fazla ve içten davranırsa	2
Öğrenci ayrımı yapmazlarsa	1
Öğrenci hataları öğretmen tarafından düzenlenirse	1
Öğretmenler deneyimli olursa	1
Öğretmenler dersi heyecanla anlatırsa	1
Öğretmenlere maaş daha fazla verilirse	1
Döven öğretmen okuldan uzaklaştırılırsa	1
Öğretmenler öğrenciler üzerindeki baskıları azaltırlarsa	1
Öğretmen derse hazırlıklı gelirse	1
Öğretmen dersi daha ciddi işlerse	1
Öğretmen öğrenciye güvenirse	1

e. Veli Boyutu (Öğrenciye Göre)

Tablo-20: Öğrenciye Göre Veli Boyutu

Öneriler	f
Aileler çocuklarıyla daha fazla ilgilenirse	2
Ailenin yaşam ortamı iyileştirilirse	2
Anne ve babalar çocuklarıyla ilgilenmeleri konusunda uyarılırsa	1
Veliler okula maddi destek sağlarsa	1
Aileler çocuklarının arkadaş çevreleriyle ilgilenmeli	1
Aileler çocuklarının derslerine yardımcı olursa	1
Evde sessiz sakin bir ortamda ders çalışılırsa	1

II. VELİLERE GÖRE BAŞARISIZLIK NASIL ORTADAN KALDIRILIR?

a. Öğrenciler Neler Yapmalı?

Tablo-21:Velilere Göre Öğrenci Boyutu

Öneriler	f
Derslerine çalışırlarsa	10
Dersi dinlerse	10
Kitap okursa	7
Evde dersi tekrar ederse	6
Dersi aksatmazsa	5
Disiplini ve planlı çalışırsa	2
Test çözdürülürse	2
Öğretmenlerin direktiflerini dinler ve uygularsa	2
Verilen e itim öğrencinin seviyesine uygun olursa	1
Arkadaşlarıyla iyi anlaşırsa	1
Fazla oyun oynamazsa	1
Fazla Tv. Seyretmezse	1
Öğrenci dersle ilgilenirse	1
Ödevlerini yapabilirse	1
Öğretmen ve aileler öğrenciyle sık sık görüşürse	1
Öğrenci haksız yere azarlanmazsa	1
Öğrenci ilgi duydu u konularda destek alırsa	1
Öğrencinin içinde derse katıma isteği olursa	1

b. Öğretmen boyutu (Veliye Göre)

Tablo-22: Velilere Göre Öğretmen Boyutu

Öneriler	f
Derste görsel materyaller kullanılırsa	5
Öğrencinin doğru davranışı ödüllendirildiğinde	3

Öneriler	f
Öğretmen daha sıcak ve samimi olursa	2
Öğretmen öğrencilerini korkutmadan onlarla ders işlerse	2
Öğrencilerle bire bir ilgilenirse	2
Dersler sevdirilirse	2
Derste küçük çalışma grupları yapılırsa	1
Öğretmen kendini sevdirirse	1
Öğretmen öğrenciler arasında ayırım yapmazsa	1
Dersler uygulamalı işlenirse	1
Çok fazla ödev verilmeden okulda öğretmen gözetiminde ders uygulaması yapılırsa	1
Öğretmenler öğrenciler dersten sıkıldığında onları derse döndürecek eğlenceli etkinlikler yaratırsa	1
Öğrencinin derse katılımı sağlanırsa	1
Bilgiler oyunlaştırılarak verilirse	1
Her öğrenciye konu verilip derste anlattırılırsa	1
Öğrencilerin ilgileri derse çekilirse	1
Öğretmen nitelikli olursa	1
Okulda öğrencinin daha düzenli çalışması için öğretmen öneriler sunarsa	1
Öğrencilere eşit davranılırsa	1
Öğrencilerin başarabileceği vurgulanırsa	1

c. Veli boyutu (Velilere Göre)

Tablo-23: Velilere Göre Veli Boyutu

Öneriler	f
Okulda ve dışarıda çocuğuyla ilgilenirse	13
Okuldaki veli toplantısına katılırsa	2
Öğretmenlerle görüşürse	2
Aileler e itimde daha aktif olursa	1
Aile çocuğuna bir şeyler verecek bilgiye sahip olursa	1
Öğrenciye çalışma olanakları sağlanırsa	1
Öğrencinin gelecekle ilgili idealleri belirginleştirilirse	1
Düzenli beslenme alışkanlığı kazandırılırsa	1
Aileler eğitimde daha aktif olursa	1

III. İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNE GÖRE ÖĞRENCİLERİN BAŞARISIZLIKLARININ GİDERİLMESİ İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

a. Okul boyutu (Öğretmenlere Göre)

Tablo-24:Öğretmenlere Göre Okul Boyutu

Öneriler	f
Okul-aile işbirliği yeni uygulama ve projelerle geliştirilmeli	9
Velilere yönelik seminer ,kurs, konferans ve e itim programları yapılmalıdır	5
Öğrencilere meslekler tanıtılarak kendisine bir mesleki hedef koymasını sağlayacak rehberlik faaliyetleri yoğunlaştırılmalıdır	3
Okulun fiziksel ortamı öğrenciyi isteklendirici hale getirmelidir	3
Öğrencilerin katılabilecekleri sosyal faaliyetler olmalıdır	2
Sınıf mevcutlarının 30a indirilmesi gerekir	2
Psikolojik problemleri olan öğrencilerin belirlenip tedavi ettirilmesi	1
Okullarda disiplin yönetmeli inin gerekti i gibi uygulanması	1
Planlamanın iyi yapılması	1
Öğrenciler ders dışı faaliyetlere katılmalıdır	1
Öğrencilerin davranışları velilerle kontrol edilmelidir	1
Öğrencilerin kişisel sorunlarına çözümler üretilmelidir	1
İlköğretimde rehberliğe önem verilmelidir	1
Rehberlik faaliyetleri alandan mezun kişilerce yapılmalıdır	1
Okullarda branş eksiği giderilmelidir	1
Öğrencilerin isteklerine göre seçmeli dersler konmalıdır	1
Okulda öğrencilere hayata hazırlandıkları hissettirilmelidir	1

b. Öğrenci boyutu

Tablo-25: Öğretmenlere Göre Öğrenci Boyutu

Öneriler	f
Öğrenciler okulun ve e itimin önemini kavramalıdır	6
Her öğrenciyeye ayrı çalışma yapacağı ortamın sağlanması	1
Öğrenciler gruplandırılmalı, zeki öğrencilerin önü açılmalıdır	1
Öğrenci derse hazırlıklı gelmelidir	1
Öğrencinin bir robot olarak görülmemesi	1
Öğrenci çözemediği soruları öğretmene sormalıdır	1

c. Öğretmen Boyutu

Tablo-26: Öğretmenlere Göre Öğretmen Boyutu

Öneriler	f
Dersler farklı yöntem ve tekniklerle işlenmelidir	7
Öğrencilere okulu ve dersi sevdirmek gerekir	4
Öğrencilerin hedeflerinin belirlenmesinde rehberlik-vizyon çizmeli	2
Öğretmenlerin sorunları giderilmelidir	2
Derste teknoloji kullanılmalıdır	2
Öğrenciyi motive etmek gerekir	2
Dersle günlük yaşam arasında ilişki kurularak konular anlatılmalıdır	1
Nitelikli öğretmenler olmalıdır	1
Öğrencileri takdir ederek güvenleri sağlanmalıdır	1
Öğretmenlerin öğrencilerin tamamı ile ilgilenmesi gerekir	1
Kitap okuma alışkanlığı kazandırılmalıdır	1
Öğretmen kendi üzerine düşeni yapmalıdır	1
Öğretmen kendi üzerine düşeni yapmalıdır	1
Ders kitabı dışında farklı kaynaklardan yararlanılmalı	1

d. Veli boyutu

Tablo-27: Öğretmenlere Göre Veli Boyutu

Öneriler	f
Veliler, eğitime, okula ve çocuklarına önem vermelidirler	3
Ailenin destek ve kontrolü artırılmalıdır	3
Evdeki uyarıcıların artırılması	1
Sağlıklı beslenme alışkanlığının kazandırılması	1

e. Sistem Boyutu

Tablo-28: Öğretmenlere Göre Sistem Boyutu

Öneriler	f
Güçlü bir temel eğitim verilmeli	3
Oturmuş bir eğitim sistemi	2
Müfredat takibine son verilip kapasite eğitimine geçilmeli	1
Özel yeteneklere önem verilmeli	1
Emekliliği gelmiş öğretmenlerin emekli edilmesi	1

(devamı)

Öğretmenlerin yeniliklerden haberdar edilmesi için üniversiteyle işbirliği yapılmalı	1
İnternet ağının yaygınlaştırılması	1
Hazır bulunuşluklarına göre bölgesel veya okulsal program	1
İlkokuldan itibaren iyi eğitimin verilmesi	1
Temeli zayıf öğrencilerin asla bir üst sınıfa geçirilmemesi	1

f. Program Boyutu

Tablo-29: Öğretmenlere Göre Program Boyutu

Öneriler	f
Müfredat programının ilköğretimden itibaren daha kolay, öğrenilebilir hale getirilmesi	2
Eğitim programı ve müfredatlar gözden geçirilmelidir	2
Program her açıdan gelişime açık olmalıdır	1
İlkokuldan itibaren öğrencilere aşırı bilgi yüklenmemelidir	1

IV. OKUL YÖNETİCİLERİNE GÖRE ÖĞRENCİ BAŞARISINI ARTTIRMAK İÇİN NELER YAPILMALIDIR ?

Tablo-30: Okul Yöneticilerine Göre Başarıyı Arttırma Yolları

Öneriler	f
Şenlikler, yarışmalar, sergi ve projelerin hazırlanması teşvik edilmelidir	9
Veli-öğretmen- öğrenci işbirliğini teşvik etmelidir	4
Okulun fiziki şartlarını düzenlemelidir	4
Disiplin olaylarını denetlemelidir	4
Okuldaki araç-gereçleri tamamlamalıdır	3
Öğretmenlerin kendilerini gerçekleştirmelerine yardımcı olunmalıdır	3
Öğretmenlerine adil davranmalıdır	3
Yöneticiler personeline güvenmelidir	2
Yöneticiler insan psikolojisinden ve kişiliğinden anlamlıdır	2
Ders dışı etkinliklere öğrencilerin yönlendirilmesi	2
Ödüllendirilme yöntemine sık sık başvurulmalıdır	2

SONUÇ

Araştırma sonuçları dikkate alındığında, öğrenci başarısızlıkları ağırlıklı olarak;

1. Öğrenciden kaynaklanan nedenler,
2. Öğretim programlarından kaynaklanan nedenler,
3. Öğretmenden kaynaklanan nedenler,
4. Aile ve çevreden kaynaklanan nedenler,
5. Yönetimden kaynaklanan nedenler olarak sıralayabiliriz.

Bu sonuçlardan hareketle, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin dikkate alınmadığı, öğrenci merkezli bir eğitim uygulanmadığı, eğitimde uygulamalara ve yaparak yaşayarak öğrenme ilkelerine sınıf içerisinde yeterince yer verilmediği, öğretmenlerin halen geleneksel yöntemlerle devam ettikleri, ailelerin okulla içli dışlı olmadıkları, okul-aile işbirliğinin yeterince sağlanamadığı ve yönetimin yeterince liderlik yapamadığı söylenebilir.

Eğitim sisteminin en temel görevi; öğrencileri zihinsel becerilerle, öz yeterlik inançları güçlü olarak ve yaşamları boyunca kendilerini eğitebilmeleri için gerekli olacak öğrenme ilgileriyle donatmalı ve ruhsal yönden sağlıklı bireyler olarak yetişmelerini sağlamalıdır. Ruhsal yönden sağlıklı yetişmiş bir birey; çevresindeki insanlara sevgi ve yakınlık gösterir, kendisiyle beraber diğer insanların amaçlarını ve çıkarlarını gözetir, kendisiyle ilgili gerçeklerle yüzleşmekten korkmaz.

Rogers'a göre, eğitimin nihai hedefi, bireyin "kendini gerçekleştirme"dir. Kendini gerçekleştirme ise bireyin bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimini bir bütün olarak gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Ona göre, güvensizlik ve yetersizlik duyguları, bireyin zihin gelişimi üzerinde engelleyici bir etkiye sahiptir. Okullar, bireylerin bağımsızlığını ancak bu yolla gerçekleştirebilirler.

Sekman'a (2008) göre, başarılı öğrenme %50 *moral* duruma (*güdülenme*) bağlı iken, %50'si ise *teknik yeterliliğe* (*öğrenmeyi öğrenmeye*) bağlıdır. Öğrenci başarısını etkileyen bir diğer faktör de öz-yeterlik eksikliğinden kaynaklanabilmektedir. Özyeterlik gibi bireysel kaynaklar, bireyin yeni bilgiler elde etmelerini sağlayacak ve kendi amaçları için ya da daha iyi bir yaşam için becerilerini geliştirmelerine olanak tanıyacaktır. Slavin'a (1994) göre, öğrenilmiş başarısızlık tutumuyla davranan öğrencilere yardım ederken; "öğretmenler, öğrencilerin olumlu yönlerini vurgulamalı, olumsuz etkenleri ortadan kaldırmalı, bilinenden bilinmeyene tekniğini kullanmalı ve öğrencilerin halihazırdaki bilgilerini ve becerilerini kullanarak üstesinden geleceği problemler oluşturup çözmelerini sağlamalıdır" (Akt: Arı, 2010). Okul-aile işbirliğinin de sağlıklı olması öğrenci başarısında olumlu etkiler oluşturabilmektedir. Ekmekçi'ye (2012) göre, okul-aile işbirliğinin etkili bir biçimde sürdürülmesi çocuğun okul başarısı ve kişilik gelişimi açısından pozitif sonuçlar doğuracaktır. Diğer taraftan, aile ortamı, aile içi ilişkiler ve ebeveyn tutumu da öğrenci başarısında önemli bir faktördür.

Sorgun Rehberlik Araştırma Merkezi'nin ilçe genelinde yaptığı araştırma sonucuna göre, öğrenciler başarısızlık nedenleri ile ilgili olarak, birinci sırada *“evde bir çalışma odam yok”* diye belirtmişlerdir. Bu maddeyi sırasıyla da, *“eve sürekli misafir gelmesinden”, “aile içi huzursuzluktan”, “anne-babamın ayrılmasından”, ailemden ayrı oluşumdan”* vb. belirtmişlerdir (Soydaş & Bayraktar, 2006).

Öğrenci başarısı üzerinde öğretilen konunun içeriği de (dersin muhtevası) büyük bir role sahiptir. İlgil çekmeyen konular, öğrencide öğrenme isteği oluşturmayacak, dikkat dağınıklığına neden olacak ve öğretilen konuların çabuk unutulmasına yol açacaktır. Öğrencinin öğretilen konuların içeriğine dikkatini vermesi ve bunu ders süresince sürdürebilmesi için, öğretmenler ve eğitim tasarımcıları, düzenleme ve içeriğin sunumundaki farklılıklarla öğrencinin dikkatini ve merakını uyandırmalı, zihinsel uyumsuzluk yaratarak bilgisel merakı beslemeli, öğretim süresince yer alan öğelerin sıralanmasında çeşitlilik yaparak dikkatin sürdürülmesine yardımcı olmalıdırlar (Balabanlı-Salı, 2006). Sınıf içi psikolojik atmosfer yani sınıf ortamı da oldukça önemlidir. Öğretmene düşen bu konuda temel görev, öğrencilerin sınıfta kendilerini çekinmeden ortaya koydukları, risk alma kaygısı yaşamadıkları, yeterince olumlu geri bildirimle desteklenmiş, gereksinim duydukları başarıyı tatmalarına olanak sağlayan sınıf ortamı oluşturarak, küçük grup ve takım çalışmalarına daha fazla yer vermelidir (Pişkin, 2006).

Öğrenci başarısı üzerinde diğer bir faktör de öğretim tekniklerinden öğretmenlerin ders anlatma yöntemlerinden kaynaklanmaktadır ve halen klasik yöntemlerle, sunuş yönetimiyle, ezbere dayalı ve öğretmen merkezli ders anlattıkları görülmektedir. *Öğretmenlere yapılandırmacı öğretim yöntemi hakkında bilgi verilmelidir.* Öğretmenler, dersin ve konunun içeriğine göre yöntem geliştirmeli ve öğrencileri bu şekilde derse güdülemelidirler. Öğrencilerin gelişim özellikleri daima dikkate alınmalıdır. Çünkü gelişimsel değişiklikler de öğrencinin güdülenmesinde önem taşıdığından öğretmenler bu durumları dikkate almalıdırlar. Öğretmenler mükemmel olma ve mükemmeliyetçilik ısrarından vazgeçmelidirler (Levine, 2010).

Öğrencinin okul başarısında olumlu pekiştireçler de önemli bir rol oynamaktadır. Rotter'e göre, davranışlarının sonucunda çocuğun aldığı ceza ve ödüller ileriki davranışlarının sonuçları hakkında bazı beklentiler geliştirmesine yol açmaktadır.

İnsanlar birbirlerinden farklı özelliklere sahip olarak dünyaya gelmektedir. Bu farklı özellikler bireysel farkları oluşturmaktadır. Bireysel farklar kavramı özellikle bireylerin ilgi alanlarında, öğrenme hızı ve öğrenme yöntemlerinde, yeni bir göreve başlama tarzlarında açık bir şekilde görülebilmektedir.

Yavuzer'in (2010) yaptığı araştırma sonuçlarına göre, başarılı öğrenciler başarılarını en başta kendi çalışmalarına borçlu olduklarını söylerken, yardımcı etkenler olarak da önem sırasına göre aile, okul ve sosyal faktörleri belirtmişler, başarısız öğrencilerin büyük çoğunluğu ise, başarısızlık nedenleri olarak ilk sıraya aileyi koymuşlardır.

ÖNERİLER

I. Anne Babaya Öneriler:

Çocuğun okuldaki başarısızlığının altında yatan nedenler araştırılmalı, çocukla birlikte ortak çözümler aranmalıdır.

1) Düşük başarıda sebep zihinsel olgunlukta normal sınırlar içinde bir gecikme ise sabırlı olmak, çocuğun durumunu doğru değerlendirmek gerekir. Çocuğun gerçek kapasitesini (ilgi, yetenek, tutum, zeka) araştırmak ve gözlemlemek, beklentileri buna göre şekillendirmek gerekir. Çünkü çocuk anne babasının beklentilerine cevap vermeyeceğini fark ederse amaç için uğraşmaktan vazgeçer.

1) Başarısızlığın utançla karşılandığı ortamda çocuk güçlüklerin üstesinden gelmekte sıkıntı yaşayabileceği için, çocuğun başarısızlığı aile içinde utanç verici bir durum değil, çaba gösterince aşılabilir bir engel olarak kabul edilmeli ve bu çocuğa hissettirilmelidir.

2) Anne babalar çocuklarını olduğu gibi görmeyi ve kabul etmeyi öğrenmelidir. Çocuğa bireysel özelliklerine en uygun öğrenme yöntemini seçmesi konusunda imkan ve destek verilmeli, gerçekleştiremeyeceği hedefler altında ezilmesine izin verilmemelidir.

3) Olumlu davranışları teşvik edici ödüller verilmeli ancak yerine getirilemeyecek vaatlerde bulunulmamalıdır. Ödül verirken dikkatli olunmalı, her başarısından sonra ödül vererek çocuğu ödül için çalışır hale getirmekten kaçınılmalıdır. Başarıda önemli bir faktör etkili ve verimli çalışmaktır. Bu nedenle çocuğa zamanı iyi kullanma ve yönetebilme becerisi kazandırılmalıdır. Burada önemli olan çocuğun derse ve ders dışı faaliyetlere yeterince uygun bir şekilde zaman ayırabilmesidir.

4) Anne babalar çocuklarının kaygılarını arttıracak yaklaşımlardan kaçınılmalı, başarılı olmak için çok çalışmak yerine etkili çalışmanın gerektiğini kabul etmelidirler. Bunun için de özellikle çocuklarına zamanını programlı olarak kullanmayı öğretmelidirler.

5) Başarıda ölçü başkaları değil çocuğun kendisidir. Bunun için çocuk kesinlikle başkalarıyla kıyaslanmamalıdır.

6) Çocuğun kendi görevleri ve sorumluluklarıyla baş başa kalmasına ve kendi sorunlarını çözebilmesine küçük yaştan itibaren izin verilmelidir.

7) Çocuğa yapılabilecek en büyük yardım ilgi ve yetenekleri konusunda onu yönlendirmek, ona ihtiyacı olan desteği sağlamaktır.

8) Anne ve baba olarak geçmiş okul yaşantımızdaki başarılarımızı çocuğumuzun tekrarlamasını beklemek ya da elde edemediklerinizi çocuklarımızı zorlayarak onların sayesinde elde etmeye çalışmak, sadece kendimizi tatmin etmekten öte bir işe yaramaz ve ne yazık ki çocuğun geleceği için son derece olumsuz adımlar atılmış olur.

9) Özgüven başarı karşısında duyulan güzel sözlerle yeşerir. Yapacağınız övgülerin yerinde olmasına dikkat edin ve her gün çocuğunuzda övgüye değer bir şey bulun.

10) Anne babalar çocuklarıyla iyi iletişim kurarak çocuklarını daha iyi tanımalı, uygun öğretim biçimlerini öğrenmeli, çocuğa sevgi ile yaklaşmalı, onları sık sık ödüllendirmeli, mümkün olduğunca dengeli, tutarlı ve kararlı olarak sağlıklı bir gelişim için uygun bir ev ortamı hazırlanmalıdır.

11) Başarı kişinin yeteneklerinin yanı sıra bu yeteneklerin geliştirilmesinde uygun ortam ve koşullarla da ilgilidir. Bilgi veren çocuğu düşünmeye teşvik eden, onunla tartışan, sorularına açıklayıcı cevaplar veren ebeveynlerin çocukları, dilsel ve zihinsel seviyelerini azami seviyeye çıkarma imkanı bulurlar.

12) Çocuğun ana babasının gözetiminde çalışmasını sağlamanın yollarından biri birlikte bir çalışma saati belirlemektir. O saatte ana babadan biri evde bulunarak gerektiğinde çocuğa yardımcı olabilir. Eğer mümkünse ebeveynler de o saatte kitap okuyarak çocuğuna; " Kitap okumak çok yararlı, ben de kitap okuyarak sana eşlik ediyorum." mesajını verebilmelidirler. Çalışma saati içinde başka hiçbir şeyle ilgilenmesine izin verilmez. TV izleyemez, telefonla konuşamaz, böylece çocuğa zorla ders çalıştırmazsınız ama dersin dışında bir şeyle ilgilenmesini yasaklayabilirsiniz. Yapılacak ödev olmasa bile çalışma saati kaldırılmamalıdır.

Çalışma saati sırasında çocuk odasına girip kapısını kapatmamalıdır. Bu yöntemin başarılı olabilmesi ana babaların uygulamadan vazgeçmemelerine bağlıdır. Çalışma saati sona erdiğinde çocuk istediğini yapmakta özgür kalır.

13) Ebeveynlerin çocuklarının okuldaki durumları ilgi düzeyinin objektif ölçütü okullara yapılan sık ziyaretlerdir. Tüm sosyal düzeylerde ve farklı sosyal alanlarda ebeveynler öğretmenlerle diyalog içindeyseler çocukların derste daha başarılı olduğu görülmektedir. Ebeveynlerin ilgisi çocukların yetenek sınırlarının öğrenilmesinde faktördür. Araştırmalar bu tür ziyaretleri orta sınıf ebeveynlerin daha sık yaptığını göstermektedir.

14) Başarısız çocuklarına yardımcı olmak isteyen anne ve babalar çocuğun tüm ödevlerine katkıda bulunarak, onlar için çalışıp araştırarak, evin düzenini onlara göre değiştirerek gerçek yardımda bulduklarını sanırlar. Oysa önemli olan çocuğun tek başına kendi sorumluluğunu üstlenmesidir. Anne ve babanın çocuğun çalışmasına güvenli ve sıcak bir ilgiyle katkıda bulunması gerekli durumlarda çocuğun yönelttiği sorulara yardımcı olması yeterlidir.

Çocuklara ders ve ödevle ilgili olarak ebeveynlerin yapacakları yardım onlara çalışma imkanları sağlamak olmalıdır. Çocuğun ders ve ödevlerini kendisinin yapması sağlanırsa görev ve sorumluluk alma bilincinin gelişmesine yardımcı olunmuş olur.

II. Öğretmenlere Öneriler :

Bir toplumun en önemli zenginlik kaynağı insandır. İnsan henüz sınırlarını tanımlayamadığımız engin bir öğrenme, yaratma, sevgi ve hizmet potansiyeliyle doğar. Bir toplumun en önemli görevi, tek tek

her vatandaşına, bu engin potansiyeli son sınırına kadar geliştirmek için gerekli olan eğitimi sağla-
maktır. Hiç bir görev en değerli yaratıcı ve üretici kaynak olan “insan”ı eğitmekten daha önemli
olamaz. İnsanın engin potansiyeli, insanı bir bütün olarak gören, merkezinde her haliyle insan olan,
amaç, muhteva ve yöntemlerini öğrencilere göre ayarlayan bir eğitim sistemiyle son sınırına kadar
geliştirilebilir. İnsanın kalitesi, bilgi, beceri ve erdemi aldığı eğitime göredir. Her bireye sahip olduğu
potansiyeli geliştirmek için gerekli olan eğitimi sağlamadan, her bireyi her bakımdan gelişmiş bir
insan olarak yetiştirmeden, gelişmiş bir toplum olunamaz.

Bilinçli, üretken ve iyi bir insan olmak için öğrenilmesi gereken bilgi, beceri ve erdemlerin katlanarak
arttığı küresel bilgi toplumunda en önemli zenginlik kaynağımız olan çocuklarımıza mümkün olan en
iyi eğitimi sağlanmanın önemi her gün biraz daha artmaktadır. En iyi eğitim ancak en iyi öğretmen-
lerle verilebilir.

Okulun “ruh”u öğretmendir. Okulların kalitesi öğretmenlerinin kalitesi kadardır. Bilgi çağı, bütün
geleneksel kurum ve mesleklere olduğu gibi öğretmenlik mesleğine de meydan okumakta ve onu
değişime zorlamaktadır.

Her aile, toplum ve devlet çocuklarını kendi ideallerine göre eğitmek ister. Geleneksel toplumda
olduğu gibi günümüz toplumunda da eğitim her ne kadar ailede başlamaktaysa da, çağdaş toplumda
hem milli kültür hem de meslek eğitiminin planlı ve verimli olarak yapıldığı kurum okul, sorumlusu
da öğretmendir.

“Çocuklarımızı kim eğitiyor” endişesinden kurtulmak ve onları bu yeni “eğitici” odaklardan yararla-
nabilecek ama onların olası zararlı etkilerinden korunabilecek bilgi, beceri ve değerlerle yetiştirmek
için, yeni bir eğitim sistemine ve yeni bir öğretmen modeline ihtiyaç vardır.

Bilgi çağında ancak bilgili, becerili, erdemli, eleştirel düşünce sahibi, “doğru” bilgiye nasıl ulaşılaca-
đını bilen ve bilgi üretebilen öğretmenler bilgi toplumu gençliğini, yeni ortaya çıkan ve ne öğrettiği
kontrol edilemeyen eğitici odaklardan daha fazla etkileyebilir, yönlendirebilir ve eğitebilirler.

Araştırma bulgularından hareketle öğretmenlere řu önerilerde bulunabiliriz:

1) Öğretmenler, öğrencilerini ayrı ayrı tanımaya çalışmalıdır. Onların farklı sosyo-ekonomik ve
kültürel dünyalardan gelen, farklı; potansiyele sahip bağımsız bireyler olarak kabul etmek ve değer-
lendirmeleri bu ölçüye göre yapmak "kıyaslama" yanılığına düşmeyi engelleyecektir.

2) Öğretmenlerin ders başarılarına ilişkin olumsuz beklenti içinde olmaları bile öğrencilerde
başarısızlığa yol açar. Bu konuda önyargısız olunmalıdır.

3) Öğrenmenin pek çok öğrenci
için sıkıcı ve zor gelen bir aktivite
olduğunu unutmayarak öğrenmeyi

*“Öğretmen programı değil, öğrenciyi yetiştirmeyi hedeflemelidir.
Öğretmen dersin öğretmeni değil, öğrencinin öğretmeni olmalıdır.”*

kolaylaştırmaya çalışmak temel bir ilkedir. Öğretmen öğrencileri sınavla öğrenci alan eğitim kurumları sınavlarına hazırlamak amacıyla programı yetiştirme telaşı için değil, öğrencileri yetiştirme gayreti içinde olmalıdır. Öğretmen dersin öğretmeni değil öğrencinin öğretmeni olmalıdır.

4) Başarısız öğrencilerin başarabileceği bir "konu" ya da "etkinlik" mutlaka vardır. Önemli olan bu fırsatın çocuğa verilmesidir. Başarması ve arkadaşlarıyla paylaşması için tüm çocuklar desteklenmelidir.

5) Başarısız öğrenciyi, görmezden gelmek başarısızlığını daha da arttırarak, "başarısızlık kaygısının" daha da pekişmesini sağlar.

6) Okulda duygusal nitelikli öğrenmelere önem verilmemektedir. Oysa en köklü davranış değişiklikleri bu tür öğrenmelerle sağlanır. İnsanlarla olumlu ilişkiler kurma, başkalarına karşı olumlu tutumlar geliştirme ancak gerçek yaşantılarla sağlanır. Okul, duyguların konuşulacağı bir yer olmadıkça olumsuz duyguların öğrenme üzerindeki etkileri önlenemez. Çünkü olumsuz duygular öğrenmeyi zorlaştırır ve öğrenilenlerin unutulmasını kolaylaştırır.

7) Çocukları öğrenmeden soğutmaya yarayan değil, öğrenmenin tadına varmayı kolaylaştıran ödevler verilmelidir. Dersle bazen de ders dışı bir konuyla ilgili küçük araştırmalar yaptırmak, hem birbirlerini motive etmeleri, hem de konunun daha eğlenceli hale gelmesinin sağlanması için grup çalışmaları yaptırmak etkili olabilir.

8) Öğretmenler başarısız çocukların başarılarını arttırmak için sık sık öğrenci ve ailesiyle görüşerek bu çocukların zayıf taraflarını tespit edip öğrenme isteklerini arttırıcı çalışmalar yapabilirler. Çocuktaki gelişim ve gerilemeleri yakından takip edebilen, çocuk gelişimi hakkında çok deneyimli olan ve akranlarıyla karşılaştırma imkanı olan öğretmenlerin anne babalarla iletişim içinde olması önemlidir.

9) *Öğretmenin en önemli görevlerinden birisi, çocukların yetenek ve ilgilerini erken yaşta tespit ederek, bunlar doğrultusunda eğitimi bireyselleştirmektir. Bu doğrultuda bireyselleştirilmiş eğitim programları düzenlenip, öğrencilerin zeka ve yeteneklerine en uygun eğitimi vererek, öğrencinin bireysel gelişimine yardımcı olunmalıdır.*

10) Gerek bedensel gerekse zihinsel beceri kazandırma, eğitimin çok önemli amaçlarından biridir. Mantıksal düşünme, felsefe, matematiksel düşünme gibi zihinsel beceriler kadar, bedensel beceriler, el becerileri, sanatsal etkinlikler de çok önemlidir. İyi bir okul bunları geliştirmeye de önem vermelidir.

11) Eğitimde verilen bilginin amacı olmalıdır. Bilgi yüklemeyi hedefleyen ezberci eğitim sistemi bütün karşılıklara karşın tüm okullarda sürüp gitmektedir. Ezbersiz eğitim öğrenci odaklı eğitim gibi adlarla yapılmaya çalışılsa da henüz deneme aşamasında olan uygulamalardır. Bu yolda ilerlemek zaman almaktadır, çünkü eleştirel düşünce eğitimi, farklı yöntemler, farklı öğretmenler hatta farklı aileler istemektedir ve kendi başına bir kültürdür.

12) Başarılı bir öğrenme ortamının oluşturulması büyük ölçüde iyi bir öğrenci öğretmen diyalogunun oluşmasına bağlıdır. Öğrencinin bireysel özelliklerini tanıyan, başarısı nedeniyle sınıf içinde onun gururunu okşayan, başarısız olduğunda destek gösteren öğretmen çocuğun ders başarısını olduğu kadar grup içindeki durumunu da etkiler. Güven duygusu hisseden çocuk sınıf içindeki uyumunda olduğu kadar ders başarısında da gelişme gösterir.

13) Farklı ilgi ve yetenekteki çocukları aynı okula göndermek başarısızlığın artmasına neden olabilir. Oysa çocukları ilgi ve becerisine uygun okullarda eğitmek hem yaptığı işten zevk alan, duygusal açıdan iyi bireylerin, hem de ülkenin ihtiyaç duyduğu farklı vasıflara sahip insan gücünün yetişmesini kolaylaştırır.

14) Öğretmenler yoksul çevrelerden gelen çocukların kolay öğrenebileceği öğretim yöntemleri geliştirebilmelidir. Bu çocukların öğrenmelerini kolaylaştırmak için okul içinde özel sınıflar açılarak ek çalışma yapmaları sağlanabilir, müze tiyatro vb. gibi yerlere çeşitli geziler düzenlenebilir.

III. Okul Müdürlerinden Gerçekleştirmeleri Beklenen Roller

Tarihsel süreçte müdürün en temel görevi okulu yönetmek, vizyon ve misyonu tanımlamak olarak kabul edilmiştir (Marsick ve Watkins, 1997; Morrison, 2007; Usdan, 2000). Bu kapsamda geçtiğimiz yüzyılda müdürün rolleri; yasal mevzuatı uygulamak, programı yürütmek, okulun personel ve diğer ihtiyaçlarını gidermek, bütçeyi dengeli bir şekilde kullanmak, okulu güvenli bir yer haline getirmek ve toplumla ilişkileri sağlıklı bir şekilde yürütmek olarak tasarlanmıştır (Usdan, 2000).

Bu süreç içerisinde müdür, 1950'lerde yasal lider, 1970'lerde liderden ziyade insan ilişkilerini düzenleyen yönetici, 1980'lerde etkililik ve okul geliştirme uzmanı, 1990'larda değişim uzmanı ve öğretimsel lider ve 2000'lerde hesap verebilirliğe dayalı reformcu ve girişimci olarak görev yapmaktadır. (Portin, Alejano, Knapp ve Marzolf, 2006; Foster, 2007; Degenhardt, 2006).

Müdür rollerinde yaşanan değişim, okulda liderlik rolünün sadece teknik yönetime odaklanmaktan öte farklı bir yöne doğru kaymakta olduğunu göstermektedir. Bu bir paradigmatik dönüşümü ifade etmektedir ve okul müdürünün rollerindeki bu dönüşümün eski ve yeni okul yönetimi anlayışlarındaki değişimin doğal sonucu olduğu değerlendirilmektedir.

Buna göre, eski okul yönetiminde müdürlerin gerçekleştirdikleri roller, katı kuralların hüküm sürdüğü bürokratik süreç ve normların bütünlüğünü korumak olarak tasarlanmıştır (Mulford, 2003) ve bu yaklaşımda başarılı okullar, temiz ve düzenli birlikler, az soruna neden olan ve yağlanmış düzenli çalışan makineler metaforlarıyla (benzetme) tanımlanmaktadır. Halbuki bu tür yönetim yaklaşımları çevre, öğrenci beklentileri ve standartlarını karşılamaktan uzak görünmektedirler (Portin vd, 2006).

Diğer bir yandan, yeni okul yönetimi yaklaşımlarında müdür rolleri hesap verebilirlik, kendi kendine

yönetilen okullar, rekabet, öğretim programı ve değerlendirme yöntemleri etrafında tasarlanmıştır. Bu nedenle, günümüz eğitim örgütlerinde görev yapan müdürlerin rolleri, sahip oldukları güçler, öğrenci performansına odaklı değerlendirme, karmaşık sosyal çevre, çok kutuplu toplum, öğretmenlerin rollerindeki değişim ve öğretme işinin yeniden düzenlenmesi gibi etkenlerden dolayı daha esnek ve çeşitlidir (Mulford, 2003). Buna göre okulda bütün öğrencilerin akademik ve sosyal olarak başarıya ulaşmaları tek amaçtır (Portin vd, 2006).

Bir Sistem Lideri Olarak Okul Müdürü

Eğitim ve öğretim sürecinde en ağır yükü, okul yöneticileri ve öğretmenler üstlenmektedir. Eğitim kadrosu olarak adlandırdığımız bu birimler, müfredat programlarının düzenlenişi, okulun ve eğitimin teşkilatlanması kadar önemlidir. Mükemmel bir teşkilata ve müfredat programına rağmen iyi yetişmiş ve başarılı bir eğitim kadrosunun olmaması durumunda, eğitim faaliyetlerinden beklenen yararı elde etmek mümkün değildir.

Bu nedenle ancak her bakımdan birbiriyle uyumlu bir okul yöneticisi ve öğretmenler topluluğu eğitim görevini başarı ile yerine getirebilir (Arvasi, 1995). Bu süreçte okul müdürü, öğretmenleri ve diğer personeli (müdür yardımcısı, memur, hizmetli vb.) etkili bir şekilde yönetme, okulun fiziki şartlarını düzenleme, çevreyle iyi ilişkiler geliştirme, öğrencilerin her açıdan gelişimini takip etme gibi sorumlulukları yerine getirmekle görevlidir. Dolayısıyla, eğitim-öğretim faaliyetlerinin etkili bir şekilde gerçekleştirilmesinde okul müdürü büyük öneme sahiptir.

KAYNAK

Prof. Dr. Sadegül A. Altun : Başkent Üniversitesi , İlköğretim Öğrencilerinin Akademik Başarı-
sızlıklarına ilişkin veli, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi

---

Hikmet ZELYURT : İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi İlköğretim 2. Kademe ve Ortaöğretim Öğren-
cilerinin Derslerdeki Başarısızlık Nedenleri

Prof. Dr. Acar Baltaş : Öğrenmede ve Sınavlarda Üstün Başarı

SINAV YÖNERGESİ

A. Sınav : Başarısızlık Nedenleri Anketi(BNA)

1. Sınav Katılımcıları : İlkokul, Ortaokul ve Lise Öğrencileri,
2. Uygulama Amacı : Öğrencilerin Başarısızlık Nedenlerinin Saptanması

B. Sınav Belgeleri

1. Dört farklı test örneği
2. Cevap Formları

C. Sınav Uygulamaları

1. Sınavlar(testler) bireysel olarak(öğrenci, veli tarafından) uygulanabilir,
2. Sınıf ortamında öğretmenler tarafından uygulanabilir.

Uyarı: Kitapçıkta bulunan testler tek tek veya gibi gruplar halinde de uygulanabilir.

D. Uygulama Süresi:

Uygulayıcılarca belirli bir süre belirtilmemiş olmasına rağmen sınavın (test) bir oturumda bitirilmesi önerilir.

E. Sınavın Değerlendirme İşlemi

Sınav sonuçları optik okuyucular tarafından standardize edilmiş bir yöntemle ölçülebileceği gibi bu konuda eğitimli kişiler tarafından el ile de ölçülebilir.

F. Sınavların Analizleri

Analiz çalışmaları kişi veya grup (sınıf) bazında öğrencilerin eksikleri, yanlışları, hataları, ve yaşadıkları problemler hakkında geri bildirim sağlamaktadır.

Bu noktadan hareketle;

1. Öğretmenlere yapacakları planlama çalışmalarda alt yapı hazırlama,
2. Velilere çocuklarının;
  - Güçlü yanlarını,
  - Zayıf yanlarını,
  - Eksiklerini,
  - Hatalarını,
  - Yaşamakta oldukları problemleri tanıma fırsatı verir.
3. Analiz sonucu geri bildirimlerle kendilerini daha iyi tanıyan öğrencilerin de sonraki çalışmalarına bir alt yapı oluşur.

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ ANKETİNE
(İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ)

Anket No :1

Uygulama Tarihi : ...../ .../ 2 0 1 .

Adı Soyadı: .....

Sınıfı:.....

Sevgili Öğrenci;

Bu anket derslerinizdeki başarısızlık nedenlerini öğrenmek için hazırlanmıştır. Niçin çalışmıyor/ çalışmıyor veya çalıştığınız halde neden başarılı olamıyorsunuz? Bu soruların nedenlerinden bazıları aşağıda verilmiştir. Sizin için geçerli olanları tespit ederek, bunları cevap kağıdındaki sıra numaralarının karşısındaki boşlukların içine (X) işareti koyarak belirtiniz.

Sizce başka başarısızlık nedenleriniz varsa 35 .soruda bunları belirtiniz .

Ankete vereceğiniz cevaplar gizli tutulacak ve sonuçlarına göre başarınızın artırılması için sizlere rehberlikte bulunulacaktır. Bu nedenle soruları içtenlikle cevaplamaktan çekinmeyiniz.

Dikkat : Size uymayan ifadeleri boş bırakınız .**Örneğin** “Ailemden ayrı olmam nedeniyle “ ifadesi size uymuyorsa parantezi ( ) şeklinde boş bırakınız.

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ		
Sıra No	MADDELER	Cevap
1	Ailemin Sınavlara (SBS-TEOG ;YGS-LYS gibi) önem vermemesinden,	( )
2	Sınavların (SBS-TEOG –YGS-LYS gibi) benim için önemli olmamasından,	( )
3	Evde çalışma ortamımın yetersiz olmasından,	( )
4	Ailemden ayrı olmam nedeniyle,	( )
5	Ailemin bana kardeşlerimden farklı bir muamelede bulunmasından,	( )
6	Ailemin ders çalışma konusunda bana gereksiz baskı yapmasından,	( )
7	Derslerin öğretmenler tarafından ilgi çekici hale getirilmemesinden,	( )
8	Ailem fazla otoriter, istediğim gibi hareket etmeme izin vermediklerinden,	( )
9	Ailem beni fazla ihmal ediyor, benimle fazla ilgilenmediklerinden,	( )
10	Verimli ders çalışma yöntemlerini bilmediğimden,	( )
11	Yeterince deneme sınavına girmedğimden,	( )
12	Okuma alışkanlığımın olmamasından,	( )

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ

Sıra No	MADDELER	Cevap
13	Başarılı olduğum zaman mükafatımı (ödülümü) alamadığımdan,	( )
14	Sınıfımız çok kalabalık bu yüzden dersleri iyi takip edemediğimden,	( )
15	Derslerde gereksiz bilgi verildiğini düşündüğümden,	( )
16	Oyun oynamaya çok fazla zaman harcadığımdan,	( )
17	Sağlık problemlerimden dolayı,	( )
18	Ders çalışmak için yeterli kaynak bulamadığımdan,	( )
19	Öğretmenlerimin çok fazla ödev vermesinden,	( )
20	Ders çalışırken başka şeyler düşündüğümden dolayı kendimi derse veremediğimden,	( )
21	Sınıfta oturduğum yer dersleri takip etmemde uygun bir yer olmadığından,	( )
22	Ders çalışmayı sevmediğimden,	( )
23	Derslerde iyi not tutamadığımdan,	( )
24	Derslere beraber çalışacağım arkadaş grubumun olmadığından,	( )
25	Maddi durumumuzun iyi olmamasından,	( )
26	Arkadaşlarımla beraber devamlı olarak gezip ve eğlendiğimden,	( )
27	Okul dışında gittiğim spor faaliyetlerinin beni etkilediğinden,	( )
28	Test çözme tekniklerini bilmediğimden,	( )
29	Televizyon ve internete fazla zaman ayırdığımdan,	( )
30	Sınavlarda çok heyecanlandığımdan,	( )
31	Okulumuzda (SBS-TEOG –YGS-LYS gibi) kursların olmaması/yetersiz olmasından,	( )
32	Okula devamsızlığımın fazla olmasından,	( )
33	Belirli bir hedefimin olmamasından,	( )
34	Doğru cevaptan kesin olarak emin olmadığım zaman şansımı deneyip, attığımdan	( )
35	Sizce başka neler varsa yazınız :	

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ ANKETİ
(İLKÖĞRETİM 2.KADEME / LİSE ÖĞRENCİLERİ)

Anket No :2

Uygulama Tarihi : ...../ .../ 2 0 1 .

Adı Soyadı: .....

Sınıfı:.....

Sevgili Öğrenci;

Bu anket derslerinizdeki başarısızlık nedenlerini öğrenmek için hazırlanmıştır. Niçin çalışmıyor veya çalışmıyorsunuz? Ya da çalıştığınız halde başarılı olamiyorsanız bunun nedeni nedir? Bu soruların nedenlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir.

Sizin için geçerli olanları tespit ederek, bunların cevap kağıdındaki sıra numaralarının karşısındaki boşlukların içine (X) işareti koyarak belirtiniz.

Sizce başka nedenler varsa cevap kağıdının altındaki boşluğa kısaca yazınız.

Ankete vereceğiniz cevaplar gizli tutulacak ve sonuçlarına göre başarınızın artırılması için sizlere rehberlikte bulunulacaktır. Bu nedenle içtenlikle cevaplamaktan çekinmeyiniz.

Dikkat: Size uymayan ifadeleri boş bırakınız. **Örneğin” Ailemden ayrı oluşum nedeniyle”** ifadesi size uymuyorsa ( ) şeklinde boş bırakınız.

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ		
Sıra No	MADDELER	Cevap
1	Aile problemlerim yüzünden,	( )
2	Ailemin sürekli ders çalış demesinden bıktığımdan,	( )
3	Ev işleri yapmaktan ders çalışmaya vakit bulamadığımdan,	( )
4	Kimseyle paylaşamadığım sorunlarım yüzünden,	( )
5	Verimli ders çalışma yöntemlerini bilmediğimden,	( )
6	Çalışmalarımın takdir edilmemesinden,	( )
7	Bazı dersleri başaramayacağımı düşündüğümden,	( )
8	Öğretmenlerimizin dersleri monoton bir şekilde anlatmasından,	( )
9	Yeterince ders çalışmadığımdan,	( )

Sıra No	MADDELER	Cevap
10	Sınavlarda çok heyecanlandığımdan,	( )
11	Sınıfımızın çok kalabalık oluşundan,	( )
12	Derslerle ilgili yeterli ön hazırlık yapmamamdan,	( )
13	Sınavlarda zor soru sorulduğundan,	( )
14	Okulumu sevmediğimden,	( )
15	Bana ait bir odamın olmamasından,	( )
16	Anlayamadığım konularda öğretmenlerime soru sormaya çekindiğimden,	( )
17	Bazı derslerde alıştırmaya ve tekrar yetersizliğinden,	( )
18	Dikkatsiz olduğumdan,	( )
19	Okul çıkışı başka bir işte çalıştığımdan,	( )
20	Ders programında zor derslerin üst üste gelmesinden,	( )
21	Ailemden ayrı yaşadığımdan,	( )
22	Birden fazla sınavın aynı gün yapılmasından,	( )
23	Derslerde aktif olmam için bana fırsat verilmemesinden,	( )
24	Öğretmenlerimle iyi iletişim kuramayışımından,	( )
25	Çalıştığım halde yapamıyorum,	( )

Varsa eklemek istediğiniz :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ ANKETİ
(İLKOKUL/ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ)

Anket No :3

Adı Soyadı:.....

Sınıfı:.....

Tarih: ...../...../ 2 0 1 .

Sevgili öğrenci;

Bu anket derslerinizdeki başarısızlık nedenlerinizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Niçin çalışmıyor veya çalışmıyor, neden başarılı olamıyorsunuz? Bu soruların nedenlerinden bazıları aşağıya çıkartılmıştır.

Sizin için geçerli olanları tespit ederek, bunları cevap kağıdındaki sıra numaralarının karşısındaki boşlukların içine (X) işareti koyarak belirtiniz.

Sizce başka nedenler varsa cevap kağıdının altındaki boşluğa kısaca yazınız.

Ankete vereceğiniz cevaplar gizli tutulacak ve sonuçlarına göre başarınızın artırılması için sizlere rehberlikte bulunulacaktır. Bu nedenle içtenlikle cevaplamaktan çekinmeyiniz.

Dikkat : Size uymayan ifadeleri boş bırakınız .**Örneğin “İşitme problemi yaşadığım için”** ifadesi size uymuyorsa ( ) şeklinde boş bırakınız.

Sıra No	BAŞARISIZLIK NEDENLERİ	Cevap
1	Verimli (etkili) ders çalışma yöntemlerini uygulamadığımdan dolayı,	( )
2	Zamanımı planlı kullanma alışkanlığım olmadığından dolayı,	( )
3	İşitme problemi yaşadığım için,	( )
4	Görme problemi yaşadığım için,	( )
5	Kimseye açamadığım sorunlarım yüzünden,	( )
6	İnternet cafeye , TV'ye, bilgisayar oyunlarına vb'lerine fazla zaman ayırdığım için,	( )
7	Arkadaş grubum nedeniyle,	( )
8	Yanlış bir şey söyleyip arkadaşlarımdan alay etmesinden çekindiğim için,	( )
9	İlgi ve yeteneklerimi bilmediğim ve bu konuda destek almadığım için,	( )
10	Bazı dersleri yapamayacağıma inandığım için,	( )
11	Çalıştığım halde başarılı olamıyorum.	( )
12	Bir önceki sınıftan iyi yetişemediğim için,	( )

13	Sınıfta ders anlatılırken dikkatim dağıldığı için,	( )
14	Sınıfımızın kalabalık olması dersi anlamamı zorlaştırıyor,	( )
15	Sınıfıma uyum sağlayamadığım için,	( )
16	Sınavlarda heyecanımın bilgimi göstermemi engellediği için,	( )
17	Anlayamadığım konularda öğretmene soru sormaktan çekindiğim için,	( )
18	Öğretmenlerimin dersi işlerken konuyu ilgi çekici hale getirmediği için,	( )
19	Öğretmenini sevmediğim derse çalışmak istemediğim için,	( )
20	Okul idaresinin sorunlarıyla ilgilenmeyişi nedeniyle,	( )
21	Ailemin ekonomik sorunları nedeniyle,	( )
22	Ailemin eğitimime yeterince önem vermediği için,	( )
23	Annem ve babam ayrı yaşadığı için,	( )
24	Ailemde benimle kardeşlerim arasında ayırım yapıldığı için,	( )
25	Evde ders çalışmama yardım edebilecek kimse olmadığı için ,	( )
26	Ev işlerine ve kardeşlerime zaman ayırmak zorunda olduğum için,	( )
27	Evde ders çalışmaya uygun ortam bulamadığımdan.	( )

3.test bitti.

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ ANKETİ
(İLKOKUL/ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ)

Anket No :4

Adı Soyadı:.....

Sınıfı:.....

Tarih: ...../...../ 2 0 1 .

Sevgili öğrenci;

Bu anket derslerinizdeki başarısızlık nedenlerinizi öğrenmek için hazırlanmıştır. Niçin çalışmıyor veya çalışmıyor, neden başarılı olamıyorsunuz? Bu soruların nedenlerinden bazıları aşağıya çıkartılmıştır. Sizin için geçerli olanları tespit ederek, bunların cevap kağıdındaki sıra numaralarının karşısındaki boşlukların içine (X) işareti koyarak belirtiniz.

Sizce başka nedenler varsa cevap kağıdının altındaki boşluğa kısa olarak yazınız.

Ankete vereceğiniz cevaplar gizli tutulacak ve sonuçlarına göre başarınızın arttırılması için sizlere rehberlikte bulunulacaktır. Bu nedenle içtenlikle cevaplamaktan çekinmeyiniz.

Dikkat : Size uymayan ifadeleri boş bırakınız .**Örneğin** “ Ailem çok kalabalık” ifadesi size uymuyorsa ( ) şeklinde boş bırakınız.

Sıra No	BAŞARISIZLIK NEDENLERİ	Cevap
1	Ailem çok kalabalık.	( )
2	Annem derslerimde bana yardımcı olmuyor.	( )
3	Babam derslerimde bana yardımcı olmuyor.	( )
4	Ayrı bir çalışma odam yok.	( )
5	Ailemden ayrı kalıyorum.	( )
6	Ailem bana kardeşlerimden farklı bir muamelede bulunuyor.	( )
7	Babam beni sık sık döver.	( )
8	Ailem ders çalışmam için gereksiz baskı yapıyor.	( )
9	Ailem beni küçük bir çocukmuşum gibi görüyor.	( )
10	Ailem fazla otoriter , istediğim gibi hareket etmeme izin vermiyorlar.	( )
11	Ailem beni fazla ihmal ediyor, benimle fazla ilgilenmiyorlar.	( )
12	Kardeşlerim sık sık kavga ediyor, ben de bu durumdan etkileniyorum.	( )
13	Ailem ile akrabalarım arasında sık sık kavga olur buda beni etkiliyor.	( )
14	Öğretmenimin anlattıklarını anlamıyorum.	( )
15	Dikkatimi devamlı olarak derse veremiyorum.	( )
16	Sınıfta öğreniyorum fakat hemen unutuyorum.	( )
17	Öğrendiklerimi uygulamaya imkan bulamıyorum.	( )
18	Okuduğumu anlamıyorum.	( )
19	Bildiklerimi yazı ile anlatamıyorum. Yazılılardan devamlı olarak zayıf alıyorum.	( )
20	Bildiklerimi sözle anlatamıyorum. Sözlülerden devamlı olarak zayıf alıyorum.	( )
21	Başarılı olduğum zaman mükafatımı (ödülümü) alamıyorum	( )
22	Bazı derslere ilgi duymuyorum.	( )
23	Arkadaşlarımla iyi geçinemiyorum.	( )
24	Sınıfımız çok kalabalık bu yüzden dersleri iyi takip edemiyorum.	( )
25	Kendime iyi bir arkadaş bulamadım.	( )
26	Bu derste verilen bilgiler benim işime yaramıyor.	( )
27	Çalışmaya fazla zaman ayıramıyorum.	( )
28	Oyun oynamayı çok seviyorum.	( )

29	Ailemin verdiği işleri yapmaktan ders çalışmaya vakit bulamıyorum.	( )
30	Sağlığım pek iyi değil.	( )
31	Araştırma yapmak için yeterli kaynak bulamıyorum.	( )
32	Kaynakları nereden bulabileceğimi bilemiyorum.	( )
33	Öğretmenlerim çok fazla ödev veriyorlar, yetiştiremiyorum.	( )
34	Ödevlerim çok ağır geliyor.	( )
35	Ders çalıřırken bařka řeyler dūřündüđümden dolayı kendimi derse veremiyorum.	( )
36	Öğrendiğimi sanıyorum fakat sınavlarda sorulara cevap veremiyorum.	( )
37	Sınıfta oturduğum yer dersleri takip etmemde uygun bir yer değil.	( )
38	Öğretmenimden gerekli ilgiyi göremiyorum.	( )
39	Ders çalışmayı sevmiyorum.	( )
40	Derslerde iyi not tutamıyorum.	( )
41	Derslere beraber çalışacağım arkadaş grubum yok.	( )
42	Maddi durumumuz iyi değil bu durum derslerime yansıyor.	( )
43	Arkadaşlarımla beraber devamlı olarak gezip ve eğleniyoruz.	( )
44	Okul dışında gittiğim spor faaliyetleri (herhangi bir faaliyet) beni etkiliyor.	( )

BAşARISIZ OLMANIZDA SIZCE BAşKA NEDENLER VARSA AşAğIYA YAZINIZ

A. Başarisız olduğunuz veya çalıştığınız halde başaramadığınız derslerinizin adlarını yazınız.

a. ....

b. ....

c. ....

d. ....

B. Başarisızlıkla ilgili belirtmek istediğiniz başka hususlar varsa aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

Not: Anketler uygulandıktan sonra soruların frekansları ve yüzdeler analizleri yapılarak değerlendirme tablosuna işlenir (İsteyen, yüzdeliğe göre sıralama yapabilir.)